

Вікторія Білявська: на кафедрі та поза нею

Зустрічаюсь з Вікторією Сергіївною на великій перерві у гламурному алькові кафедри (503, please), яка все більше набирає рис еkleктичного замісу постмодерного мінімалізму. Забігає з купочкою книг, незмінним планшетом, з яким її, до речі, вже студенти типажують в дружніх шаржах, та весняним шаликом. Настрій благоліпний –

група все-таки прочитала Кальдерона. Здивовано помічає мене з записником, хвилю не розуміє, що від неї хоче громадськість (а то!), потім посміхається, так починається увертюра мого інтерв'ю.

– **Вікторіє Сергіївно, давайте почнемо інтерв'ю з Вашого CV, так би мовити з паспортних даних молодого науковця: хто, коли, де, як?**

– В. С. Білявська, асистент кафедри теорії та історії світової літератури ІФЖ ЖДУ, скажу по секрету, найкращої кафедри в нашому університеті. Асистентські обов'язки поєдную з аспірантськими (вже другий рік під чуйним керівництвом проф. В. О. Єршова навчаюсь в аспірантурі за спеціальністю «Література слов'янських народів»), а аспірантські з викладацькими. Крім цього проводжу заняття з польської мови в центрі дитячого розвитку «Intellect Room». Останні роки десять планомірно та комплексно опановую філологічний фах.

Закінчила Житомирський обласний педагогічний ліцей із поглибленим вивченням мови та літератури, у 2010 р. – наш ун-т за спеціальністю «Українська мова і література та польська мова», паралельно здобула ступінь магістра. Потім були цікаві, проте нелегкі роки роботи в Коростишівській гуманітарній гімназії № 5. Тут не можу не згадати доброго янгола, мою наставницю та колегу І. М. Ваховську. Березень 2012 р. порадував поверненням в стіни alma mater спочатку на елітну, за словами О. В. Коржовської, посаду старшого лаборанта, а потім й асистента. Характер волинський – меланхолійно-спокійно-споглядальний, настрій – мінливий, вдача українська, змістовність – різновекторна, плани по життю – грандіозні!

– **Хто Вам допомагає втілювати ваші найнесподіваніші задуми в життя?**

© Кацемба Ю.

– Передовсім це моя мама, Євгенія Володимирівна, завжди відчую її тепле дихання за спиною. Саме від неї успадкувала особливе світовідчуття та розуміння дійсності. Що стосується професійної сфери – то це, звичайно, наші кафедри, які за філіжанкою кави у 503 можуть вирішити всі найнагальніші питання цивілізаційно-гуманітарного характеру. Девізом кафедри з легкістю могло би бути твердження: «Ми знаємо відповіді на всі Ваші питання!». Саме вони тотально впливають на моє формування. Вважаю, що від кожного я можу взяти щось особливе. Володимир Олегович – це втілення енциклопедичності та інтердисциплінарності, впорядкованості та логічності, Галина Іванівна – це антична виваженість та гармонія, Галина Федорівна – вражаюча емоційність та артистизм, Наталія Іванівна – особливе розуміння художнього тексту, Ольга Вікторівна – середньовічний спокій та духовність, Ви, Юліано Леонідівно, – точність та акуратність, центр нашої кафедри, навколо якого все обертається, Анастасія Сергіївна – англійський шарм та легкий присмак богеми. Дивовижно, але цей різновекторний, різнохарактерний і різношерстий колектив викладацької інтелігенції працює, як швейцарський годинник.

– **О, які компліменти!**

– Абсолютно ні, це суперлогічні висновки, зроблені з античною виваженістю, середньовічним спокоєм та з англійським шармом з точки зору постколоніальної критики в умовах феноменологічного контрасту!!!

– **В основній частині, іду на Ви. На кафедрі Ви..., хто?**

– На кафедрі я головний ініціатор пиття кави, чаю, капучино без цукру... А якщо серйозно, то відповідальний секретар «Волині-Житомирщини» + прикладний спеціаліст (проводжу практичні заняття) з літератури XVII – XVIII ст. та романтизму, + провідний консультант з кафедральної флори + перекладач з польської + енергоджайзер хорошого настрою + Підкажи, Юліано Леонідівно.

– **Підказую. Ви, вельмишановна Вікторія Сергіївна, автор 12 наукових статей – це всього за півтора роки аспірантури, Ви учасник міжнародних наукових конференцій у Білостоці, Варшаві, Любліні, Москві, Луцьку, Житомирі, Києві, член журі**

олімпіади з польської мови, правильно?

– Тепер я питаю, це complement?

– **Ні, солодка правда. Йдемо далі: що вплинуло на Ваш вибір професії?**

– Навчання в ліцеї. Пам'ятаю особливі заняття з української літератури, з першої сторінки захохалась в український модернізм. До того ж абсолютно перестала дружити з

В. Білявська та О. Коржовська на Міжнародній конференції в МГУ у Москві. Листопад, 2013 р.

точними науками, тому вибір був єдино можливий, але жодного разу не пошкодувала, що пішла цією дорогою. Літературознавство – мій осмислений і добре продуманий шлях в сімейно-науковому житті.

– **Отож наука. Як ви відкрили для себе мемуаристику?**

– Не можу сказати, що до кінця вже її відкрила. Вона настільки багатогранна та різноаспектна, що й за двадцять років я не буду впевнена, що на всі 100 % пізнала її суть. Проте для мене мемуаристика почалась із товстелезної монографії В. О. Єршова, серед довжелезного переліку імен, в змісті якої я повинна була вибрати осіб, творчість яких мені б хотілося вивчати. Назавжди запам'ятала слова наукового керівника про те, що наука повинна бути для дослідника як шлюб із любові, а не з розрахунку. У тому довгому списку прізвищ побачила Єву Фелінську і зрозуміла, що саме творчість цієї видатної волинянки хочу вивчати. Ось так вже третій рік ми з пані Фелінською ночами розгадуємо сутність мемуаристичної творчості. А якщо конкретніше, то тема моєї дисертації звучить як «Мемуаристика Є. Фелінської: проблематика, ейдологія, генологія».

– **Нам відомо, що в рамках дослідження цієї теми Ви отримали стипендію на наукове стажування у Варшаві, розкажіть про це більш детально.**

– Добре пам'ятаючи слова мого доброго шефа про те, що ангелістику потрібно вивчати в Лондоні, а полоністику – у Варшаві, в 2013 р. зважилась подати документи на отримання стипендії у Варшавському університеті, у відділ інтердисциплінарних досліджень «Artes Liberales», і... все вийшло! Протягом двох місяців перебувала у столиці Польської Республіки, у серці полоністики, працювала під керівництвом видатного науковця проф. Г. Борковської у стінах славетної Польської академії наук. Відвідувала лекції провідних науковців в університеті. До речі, цього року планую знову повторити досвід.

– **Чи відрізняється університетсько-студентське життя в Польщі та Україні?**

– Найбільше впадають у вічі відносини між студентами та викладачами. У нас, принаймні на нашій кафедрі, студент – це наш друг та молодший колега, саме для нього та його освіти ми, власне, й працюємо, можемо разом співати, жартувати (як не згадати останню екскурсію у с. Верхівня в музей Оноре де Бальзака), опрацьовувати художні тексти. У Польщі ж стосунки виключно професійно-наукові у формі викладацьких консультацій, розписаних та затверджених рішенням ректорату. Не вловила безпосередності та дружності. Хоча професіоналізму можна й потрібно ще повчитися, адже у поляків більше досвіду в співіснуванні у загальноєвропейському культурно-науковому просторі.

– **Повільно переходимо до особистого. Як Ви проводите вільний час?**

– Вільного часу не так вже й багато. Ідеальний відпочинок – це велопрогулянка стежинами міста над Тетеревом. Так, так, якщо побачите веломашину кольору морської хвилі та райський вираз обличчя – це я. Лише, шановні студенти, у такі моменти я не приймаю

фрази типу «Вікторіє Сергіївно, вибачте, але на завтра я не встигну прочитати „Фауста“» (і таке було). Також це може бути прогулянка з моїм собакою, дуже милим та шляхетним пітбультер'єрчиком. При сучасному темпі життя сидіння у зручному портшезі з улюбленою книгою та чашкою гарячого шоколаду з видом на Кам'янку – це вже недозволена розкіш.

– **Які Ваші улюблені книга та автори?**

– Захоплююсь українським постмодернізмом, що почалося ще теж із ліцею. Першою книгою стала «Місто в тіні» Лесі Демської. Потім були Ю. Андрухович, О. Забужко, С. Жадан, І. Карпа та ін.

– **А де ж світова класика?**

– Якось так повелося, що класика, і навіть, нехай пробачить мене моя Фелінська, мемуари та спогади, стали для мене частиною роботи, тому ці тексти я перечитую із заavidною регулярністю – раз на рік, а то й частіше. А для відпочинку обираю саме постмодерн.

– **Переходимо до експрес-частини: три найважливіші людини у Вашому житті, крім рідних, якщо можна?**

– Лише одна: Є. Фелінська.

– **Найбільше досягнення?**

– На даний момент – вступ в аспірантуру, але сподіваюсь, що найближчим часом досягнень стане більше.

– **Три складових концепту щастя від Білявської.**

– Гармонія, душевний спокій, мир у державі.

– **Які риси характеру Ви найбільше цінуєте в людях?**

– Шляхетність, доброту та відданість.

– **Якби Ви спіймали золоту рибку, які б три бажання загадали їй?**

– Мабуть, всі питання стосувалися б спокою та миру в нашій державі.

– **Деякі люди вважають, що в житті потрібно спробувати все. А чи є речі, яких Ви ніколи не будете пробувати?**

– Я не зовсім погоджуюсь із цим твердженням. Вважаю, що нехай краще деякі речі залишаться неспробуваними. Наприклад, наркотики або ж зрада. Але це особиста справа кожного.

– **Я (Ви) мрію про: ... ???? . Раз, два, три?**

– Дописати дисертацію, поїхати в Карпати, зустріти світанок на узбережжі Індійського океану.

– **А які дитячі мрії Ви зуміли уже втілити в життя?**

– Навчилась зав'язувати шнурки, вивчила іноземну мову, відвідала Європу.

– **Три книжки?**

– «Перверзія» Ю. Андрухович, «Музей покинутих секретів» О. Забужко, «Польська мемуаристична література Правобережної України доби романтизму» В. Ершов.

– **Три вчинки?**

– Зрозуміти, пробачити, вберегти.

– **Три речі, які ненавиджу?**

– Комахи, підлість, брехня.

– **Які 3 слова Ви написали б на своїй візитівці?**

- «Мир! Труд! Май!» – жартую. Мабуть, «Amor omnia vincit»¹.
- **Вікторія Сергіївна, намалюйте, будь ласка, портрет кафедри через чверть століття.**

– Важкувато, але спробую. Це буде десь 2040 рік, так? Кафедра святкуватиме 120-річчя з дня заснування. Рядочком сидять прабабусі та прадідусі Г. Ф. Бондаренко, В. О. Єршов, Г. І. Соболевська, В. Ф. Шинкарук. Молоді бабці, професорки О. В. Коржовська, Ю. Л. Кацемба, А. С. Церковна та інші доценти та асистенти, які викладають ще в 2–3 університетах України та інших держав, накривають святковий стіл. На кафедрі кондикшн, холодикшн, телевізорикшен, кавоварикшен. Прогнулися полиці від книжок одна з серії «Бібліотека кафедри теорії та історії світової літератури», друга – з методичними рекомендаціями та підручниками до всіх курсів. Усі лекції на відеоносіях, функціонує онлайн-навчання, відкрито нові спеціальності, серед яких «Полоністика», «Білорусистика», «Славістика», викладання здійснюється декількома мовами за індивідуальними програмами, багато техніки й мало викладачів, творчий безлад, виробничий спокій, шик і блиск!

А головне – не загубити слово, кваліфіковане слово викладача.

Розмову перериває дзвінок на пару. Вікторія Сергіївна похапцем ставить порожню скляночку, а по 503-ій шлейфом витає аромат кави. І знову вперед, сіяти добре й вічне в душах наших студентів. А якщо б мені довелось охарактеризувати подругу в трьох словах, я б сказала: енергійна, щира, добра!

*Інтерв'ю підготувала
Юліана КАЦЕМБА*

¹ Любов усе здолає (Вергілій)